

PREOTULU ROMANU.

DIUARIU BASERICESCU

SCOLASTICU si LITERARIU.

*Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru
cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7*

Nru XVI.

OCTOMBRE.

An. X. 1884.

Serbatórea Santului si marelui Martiru Demetriu isvoritoriulu de miru.

„Dreptii in eternu voru fi víi si intru
Domnulu plat'a loru, si portarea
de grigia pentru densii dela celu
preainaltu.“ (Intiel. Solom. V. 15.)

Credintiosii bisericeii din Smyrn'a, provinci'a Asiei in-
cunosciintiandu pre crestinií bisericeiloru vecine despre mar-
tyriulu s. Policarpu, invetiachelulu s. Ioanu Evangelistulu (cá
la an. 166 séu 169), aceste scriu: „Dupa-ace'a noi am
strênsu ósele lui mai pretióse decátu margaritarielle cele mai
scumpe si de cátu aurulu mai probate, si le-am asediatu
in locu cuvenintiosu. Unde incátu se va poté si ne va iertá
Domnedieu, cu desfatere si cu bucuria ne vomu aduná cá
se celebramu díu'a natala a martyrului lui, parte intru me-
mori'a acelor'a carii au implinitu lupt'a, parte si pentru
ace'a cá urmatorii in viétia se fia gat'a si spre lupt'a eser-
citatii.“¹⁾

Ascultati si petrundeti Iub. Crestini! acésta marturisire
din tempulu góneloru si alu triumfarei adeveturiloru cres-
tinesci, cá se cunósceti viéti'a si cultulu bisericeii, doveditu
câtra santii sei martyri (mucenici) câtra cei ce au sange-
ratu pentru credinti'a si numele lui Isusu Christosu.

Mai bine de 17 vécuri au trecutu, de cându sustá
marturisirea acést'a de mai susu spre doved'a reverintiei
câtra cei ce s'au luptatu cu buna nevointia, si spre indrep-

¹⁾ Epist. eccl. smyrn. de martyr. s. Policarpi Opusc. se-
lecta s. Patrum Oenip. 1871. T. XIII. pag. 82.

tarea noastră, si éta dupa trecerea acelu vécuri, priviti acum la viétii'a presenta a bisericeii noastre si óre nu vedeti reimprospetata si intarita pâna adi ace'a-si marturisire preafrumósa? óre nu se eserciédia in viétii'a bisericeii totu acelu cultu piu crestinescu câtra ostasii cei fideli si vitegi ai lui Isusu Christosu? — óre — díce — nu dovedesce lamuritu adevérulei acelei marturisirii chiar' si presentii'a vóstra in serbatórea cea a tóta lumea de adi? Ba e Iub. credintiosi! Noi inca ne-am adunatu in acestu locu santu si cuvenintiosu, desí nu pre langa osamentele si mormentulu marelui Martiru Demetrie alu carui'a amintire o serbam, — desí nu cá se vedemu sangele celu nevinovatu cursu din cóstele lui, prin care „a plinitu curgerea patimirei“ si „nóue in modu spiritualu ne-a zugravitu fericit'a patima a lui Christosu,“ ¹⁾ desí — dícu — nu cá asemenea crestiniiloru din Tessalonic'a cu referintia se adunamu osamentele acelu „turnu alu crestinatatei“ si „luminariu luminos in cortulu martiriului“ ²⁾: daru a buna séma pentru ace'a cá se adevérimu dí's'a Ecclesiastului cá macarca „Trupulu lorú s'a ingropatu in pace, dar' numele lorú traiesce din neamu in neamu,“ ³⁾ cá se bineanuntiamu si se intarimu cá „sufletele dreptiloru suntú in man'a Domnului si in veci vorú fi víi“ ⁴⁾

Víu este si între noi petrece Iub. credintiosi! si s. Demetriu prin faptele pline de „foculu domnedieescei iubire,“ prin vértutile cele „luminatú cu marire si daru domnedieescu.“ ⁵⁾ Si candu s. baserica in serbatórea de adi ve pune spre celebrare amintirea aceluí'a, acést'a cu acelu scopu o face, cá „aducandu-ne cu totii aminte de mai marii nostri si privindu-le sevérsirea vietiei lorú, se le urmamu credintii'a“ sí deodata cá se ne intarimu in invetiatur'a ace'a salutara a s. biserice, cá multu póte rogatiunea dreptului se midilocésca la Ddiu pentru a noastră mantuire.

Iub credintiosi! Solemna si insemnata o-a facutu díu'a de adi, martirulu s. Demetrie, luminatu o-a aretatu serbatórea noastră, tari'a cea ne invinsa, a aceluí'a intru mar-

¹⁾ Marire „Inser.“ Marire la Laude. ²⁾ Stihir'a 4. Inser. — Trop. I. Irm. odei I ³⁾ Eccl. 44. 14. ⁴⁾ Intielep. Sol. III. 1, V. 16. ⁵⁾ Irm. II. odei V. si VII.

turisiria adevărului cunun'a cea preamarita de martiru
ce a patimitu pâna la sânge frumseti'a portatoriloru de chi-
nuri Demetriu.

Uniti dreptu ace'a iub. credintiosi cugetulu si anim'a
vóstra cu ce'a a s. mamei biserice, dati rogu-ve atentiune
bunavoitória cuventeloru mele pâna cându in sant'a dî de
adi v'asi aretá si v'asi invetiá a cunósce: insemnatatea evan-
gelica a martirului in s. nóstra biserica.

I.

„Se nu ve para cà am venitu se aruncu pace pre pa-
mêntu — dîce Mantuitoriulu — nu am venitu se aruncu
pace, ci sabia.¹⁾ Cine nu vede, cine nu cunósce in aceste
cuvinte domnedieesci predîs'a si sórtea bisericei lui Chris-
tosu carea cu adevératu dintru inceputu pâna adi pórtá o
lupta ne intrerumpta fiindu intr'armata cu sabi'a credintiei
si a adevărului?

Baseric'a dintru inceputulu ei stá in lupta continua cu
lumea, cu inimiciei adevărului si a luminei. Scimu cà abia
se nascù Mantuitoriulu si intemeiatoriulu bisericei si éta:
„Versu in Rom'a s'a audîtu, plangere si tanguire si tîpetu
multu,²⁾ cà-ci pentru prunculu Isusu Christosu Domnulu
si Mantuitoriulu pruncii cei nevinovati, chipulu nevinovatiei
sufere martiriu celu dintaiu, — 'si vérsa sângele si pati-
mescu chinuri.

Uitati-ve apoi la plinitoriulu mantuirei nóstre! ce este
viéti'a lui pamentésca? ca e plina de batjocura, góna si
asupriri, — ea e sigilata cu sânge, càci éta acolo la jude-
cat'a cea nedrépta se chiama, se bate, se incununédia cu
spini, — pre monte Golgotei se restignesce si cu suliti'a se
strapunge, cu sângele seu celu domnedieescu uda pamêntulu
cá dintrensulu se resara santi'a si invingerea crestinatei.
Si apoi óre alta sórte a avutu biseric'a dupa implinirea
opului rescumperarei pre lemnulu crucei? Neci decátu càci
a trebuitu sè se plinésca dis'a Domnului cà „de m'a uritu
pre mene si pre voi ve voru urî.“³⁾ Urita, gonita si asu-
prita fù biseric'a si membrii ei.

¹⁾ Math. X, 34. ²⁾ Mat. II. 18. ³⁾ Io. XV. 18.

Si cá se poteti cuprinde valórea si necesitatea acestoru asupriri, mai 'nainte de tóte neci cându nu e ertatu a perde din vedere, cá baseric'a dreptu credintiósá in intrég'a s'a forma este icón'a istorica a Mantuitoriului, representa vié-ti'a Aceluia cu intregu opulu mantuirei.

Acést'a asia fiindu, necesariu trebue se urmedie si ace'a, cá precum Christosu a patimitu si a sângeratu cá se intemeiedie imperati'a lui Ddieu pre paméntu; asia si baseric'a, si membrii ei au trebuitu se urmedie capului lui Christosu. „Pentru noi a patimitu Christosu — díce s. apostolu Petru — lasandu noue esemplu, cá se urmamu urmeloru lui.“¹⁾

Baseric'a a si urmatu cu santia si fidelitate Mirelui seu Christosu! Cáci o Dómne! ce turma alésa, ce choru ângerescu, ce óste santa si fidela se lupta, se jertfesce si sangerédia pentru Christosu si adeverulu religiunei crestine!?

Abia se inaltia-se Christosu la ceriu si éta crucea si persecuarea e sórtea basericeii! Aci s. Stefanu e ucisu cu petrii, — acolo s. Apostolu Iacobu decapitatu, — aci s. Petru si Paulu re-tignitu si ucisi, acolo s. Bartolomeu si mai toti apostolii si invetiaceii Domnului cu bucuria 'si dau vié-ti'a. Dar' ce e numai atâte jertfe? Un'a au fostu la ânima credintiosii si invetiaceii, — crestinii si Apostolii Domnului, — un'a si sórtea lorú. Baseric'a fidela adeveruriloru istorice, ve pune inainte multime nenumarata de episcopi, preoti si credintiosi de totu secsulu, de tóta etatea si conditiunea,) carii cu sperare in darulu celui a totu puternicu, cu ânima voiósá, fora temere sufere chinurile cele mai gróznice si ne-audíte, sângerédia pentru onórea crucei Domnului, pentru marirea legei lui Christosu.

Si óre nu a adusu cu sene acést'a esenti'a cea divina a legei crestinesci, — scopulu si puterea cea santa a basericeii?

Crestinismulu a intratu in lume care erá in intunere-culu mortiei, cá se o regeneredie, chemarea basericeii a fostu cá prin puterea darului rescumperarei pre temeiuulu „petrei cei viue, onorate si de Domnediu alésa (Christosu)“³⁾

1) I. Petr. II. 21. 2) Cfr. S. Dionys. Alex. ad Domitium et Didynum vedi la Euseb. Hist eccl. I. 7. c. 11. 3) I. Petr. II, 4.

din ómeni se zidésca casa spirituala si preotia santa carea se aduca jertfe spirituale placute lui Domnedieu. " Óre potutu-s'ar' fi intemplá acést'a si chiar' fora conlucrarea puterii lui Domnedieu, fora cá in intrég'a lume sè se arete si pâna la evidentia se se demustre santi'a si puterea cea domnedieésca a credintiei, a legeri crestinesci, a evangeliiei chiar' prin abnegarea minunata, tari'a neinfranta si paciienti'a neinvingibila a aceluor ce o marturisescu? óre nu erá de lipsa cá natur'a si puterea interna a religiunii crestine de dupa voi'a domnedieésca sè se arete in a fora, si prin eserciarea aceluor virtuti sublime care constitue: martiriulu adevca: credinti'a, sperarea, iubirea, umilinti'a pietatea, modesti'a si tari'a neinvinsa a unui sufletu preainaltu.¹⁾

Séu vediuta-ti infiantandu-se state si intre marginele perfectiunii lumesci striformandu, si regenerandu-se natiuni si popóre fora de fapte eroice, fora sgudiviri si virtuti de ale abnegarei si jertfirei? Dara cu cátu mai multu avù sè se intemple aceste atunci si acolo, cându si unde, de dupa voi'a si mandatulu domnedieescu, nu erá vorba numai de o singura natiune, de unu poporu, provintia, ori imperatia; ci de lumea si omenimea intréga, de intemeierea imperatiei ceresci pre paméntu pre temeiulu unei si aceleiasi credintie, aceleiasi iubiri, cu adevrata egalitate fratiésca, cu asemenea drepturi spirituale si cu imprumutata si drépta detorintia, — erá vorba de pregatirea si santirea a intregii omenime, O! cu adevratu la acestu triumfu alu lui Domnedieu, la acést'a invingere apostolica a fostu de lipsa stralucirea martiriulu crestinescu.

Ce intielege inse s. baserica sub „martiriu,“ ori mai bine carea e ace'a vértute séu perfectiune spirituala prin carea martirulu au binemeritatu pentru credinti'a si baserica lui Isusu Christosu?

Intru insusirea subiectiva a darulu mantuirei, in fiesce care omu, temeiulu principalu e „credenti'a“ fora de care „e cu nepotintia a placea lui Domnedieu,“²⁾ éra „iu-

¹⁾ Cfr. Cardinalis Orsi citatu in opusc. Sant patr. oeniponte 1868 T. IV pag. 163. ²⁾ Evr. XI, 6.

birea“ crestinésca este complinirea si perfectionarea a ace-
lui daru intru noi insine, pentrucá precum se díce in sant'a
scriptura „de nu ve-ti avé iubire nemica folositi“ si de câtu
tóte virtutile mai mare e iubirea.“¹⁾ Asia a fostu acést'a si
intru decurgerea rescumperarei. Pentru-cá mantuirea luméi
in sene este efectulu iubirei lui Domnedieu — precumu
díce si s. Apostolu — cá „asia a iubitu Domnedieu lumea,
cátu pre Fiulu seu unulu nascutu l'a datu.“²⁾ Dreptu-ce si
darulu mantuirei atunci se indeplinesce intru noi, déca vomu
avé si vomu dovedí iubirea cea crestinésca mandata de
cátu Christosu cându díce: „Acést'a e porunc'a mea cá se
ve iubiti uuulu cu altulu precum v'am iubitu eu pre voi.“³⁾

Prea frumosu inse eschiama la aceste évinte S. Ioanu
gura de auru dícându: „Spune-ne nóue Dómne cum ne-ai
iubitu pre noi, cá se scimu si noi, cum se te iubimu!“⁴⁾ si
la acést'a raspunde cu dís'a Mantuitoriului cá „mai mare
iubire de câtu acést'a nemene nu are, cá se-si puna cineva
sufletulu seu pentru pretenii sei.“⁵⁾

Acést'a e dara mai mare iubire, mai deplina perfec-
tiune, — acést'a e ace'a virtute prea marita, carea ne aduce
in asemenare cu iubirea lui Isusu Christosu aretata catra
noi, cându adeca cineva sufletulu si-lu pune pentru pre-
tenii sei.

Insemnati-ve inse acuma Credintiosiloru! cá vértutea
acést'a a iubirei neinteresata stralucesce in sufletulu, in cu-
ventele, faptele si in viéti'a aceloru persóne sante, pre care
s. baserica vi-le présentédia cá pre martirii sei, cari pen-
tru Christosu si credinti'a Lui a suferitu chinuri si-a pusu
sufletulu si viéti'a.

Martirii suntu acei'a Iub. credintiosi! cari in trupurile
loru a indeplinitu iubirea ace'a santa marturisindu inaintea
lumei cá „servulu nu este mai mare de câtu Domnulu seu.“⁶⁾
Domnulu a fostu: „Christosu“ carele facându destulu voi'a
Parintelui cerescu, pre lemnulu crucei a indeplinitu pentru
noi martiriulu celu mai sublimu⁷⁾ si mai placatu, facându-

¹⁾ I Cor. XIII. 13, — Colos. III. 14. Cfr. Rom. XIII, 10. ²⁾
Io. III, 16, — Rom. VIII, 32. ³⁾ Ioanu XV, 12. ⁴⁾ Sermo 332. in
natali Martyrium. ⁵⁾ Io. XV, 13. ⁶⁾ Io XV. 20. ⁷⁾ Rom. IV, 25.

se inceputulu si isvorulu martiriului, — éra acei'a, pre carii baseric'a i-onoréza cá pre „martirii“ sei au fostu: „Servii lui Christosu,“ cáci' pentru Christosu, pentru invetiatur'a si onórea numelui crestinescu si marirea crucii, in folosulu nostru si-au versatu sangele, si-au pusu sufletulu.

Cá se cunósceti inse O Credintiosiloru! mesur'a iubirei si deplinirea virtutiloru aretate de catra acesti ostasi, sângeradi pentru Christosu, vá fi cá se ve puneti inaintea vóstra, se reimprospetati natur'a mortiei, chinurile neandíte, cu unu cuventu impregiurarile intre cari acei'a au traitu.

A considerá impregiurarile de pre tempulu martiriului basericeei deintaiá, a reimprospetá chinurile suferite de catra martiri? O cine cu sufletu crestinescu nu se va infricosiá la reamintirea acelor'a, — cine nu va admirá poterea cea inalta sufletésca a celoru patimitori!

Cu adevveratu Crestiniloru! me cutremuru in sufletulu meu si me miru cându recugetu, cá fostu-a óre cu potintia, cá santii martiri, cá si nescari ómeni asemenea nóue patimasi, se fia potutu sustiené atari chinuri si patime — fost'a óre cu potintia cá singur'a alipire catra numele crestini, singur'a credentia in adevverurile domnedicescei religii crestine, se fi datu acelu crestini atât'a abnegare, taria si caracteru, si inca nu numai la unulu séu altulu singuraticu, ci mai la tóta turm'a crestinésca fora diferentia la seclu, ctate si conditiune?

Aci suntu inse adevveriri nenumerate, dovedi istorice nemintiunóse! ce nu se potu trage la indoéla. Ascultati numai pre unii din santii Parinti!

„Lumea s'a conjuratu asupr'a loru — díce s. Augustinu, boerii s'au invoitu, poporulu, cetatile, provinciele, strainii si pretenii s'au conjuratu si au escugetatu torture nóue, — s'au batjocuritu — si batutu, s'au inchisu si pironitu, — s'au arsu si decapitatu, — s'au ucisu cu petrii si s'au aruncatu fiareloru, vergurele publice s'au defloratu, — pruncii s'au luatu dela títie si frigandu-se s'au datu mameloru de mancare. S'au imprasciatu adunarile, cultulu s'a batjocuritu, — casele, stradele si orasiele au fostu rosiate cu sânge.“¹⁾ „Esecutorii judecatiloru, — díce s. Ioanu gura-de-

¹⁾ Sermo 334.

auru — vediendu constanti'a crestiniloru, strigáu: „dati-ne alte torture pentru crestini!“¹⁾ „Atâtu de infraciosata erá crudímea si chinuirea crestiniloru — dîce s. Cyprianu — in câtu in servii lui Domnedieu nu numai medularile, ci chiar' ranele se torturau.“²⁾

Nu e péna, nu e memoria destula carea se póta descrie si enumerá chinurile si crudímea aplicata la crestini. „De asiu avé o suta de limbe si o suta de guri, — de asiu possiede o vóce de feru nu asiu poté cuprinde tóte formele chinuriloru nu asiu poté enumerá numirile pedepselorú la care prin tóte provinciile loru s'au fostu supusu de catra judecatori, atâtu cei drepti câtu si cei nevinovati.“³⁾

Si ce respunsu dedeau la tóte acestea crestinii, carea erá portarea loru façia de persecutorii loru?

Ace'a ce marturisesce Tertulianu candu dîce, „Restig-niti-ne, chinuiti-ne, condemnati si ne infraciosati, — fora-de-legea vóstra este prob'a nevinovatiei nóstre.“⁴⁾ Ei cu o gura si cu o anima marturisiá pe Christosu Domnedieu, — in frunte cu episcopii si preotii loru credintiosi, nemica le socoteau tóte acele chinuri, si cu anima deschisa, cu desfatere si cu placere, — cu taria si abnegarea admirabila in façi'a chinuitoriloru raspundeáu „Crestinii suntemu, si la noi neci unu reu nu se face, — pre Christosu lu adorâmu, si pre dieii vostrii nemica i-socotimu.“⁵⁾ Se amenentia cu esiliu, ei respundu: tóta lumea e locul esiliului nostru, ceriulu e patri'a nóstra; — li se promitu daruri; ei le contémna cá si nemica; se judeca la chinuri, — ei nu le baga in séma, — li se dà tempu de cugetare, — respundu cá ei nu au lipsa de consultare, căci suntu decisi ce au de face, — li se edíce sententi'a de mórte, cu un'a vóce dau multiamita Domnului.

Nu vedi la santii martiri indoéla ori frica, nu lacreme ori superare, ci dupa esemplulu Mantuitoriului cu bucuria primescu cunun'a de sânge a patimelorú. Dela credenti'a loru

1) Sermo 412 in s. Ignat. 2) ep. 10. 3) Lactantu „divina instit. L. 5. c. 11. — de mortib. persec. c. 16., — Epist. eccl. Viennens et Lugdum la Eusebiu Hist. eccl. L. 5. c. 1. 4) Apol. c. 50. 5) Epist. eccl. Vienn. supra cit. Opusc. scl. T. IV. pag. 170.

intru Christosu nu-i pôte abate neci promisiunile, dignitatile ori favorurile, nu torturele grósnice ori mórtea, ci între cântari de psalmu si de lauda, de buna voia primescu mórtea aducându-si aminte de dîs'a Mantuitoriului „Indrasniti cá eu am invinsu lumea.“¹⁾

In midiloculu tortureloru, si in façi'a jndecatoriloru cu anima odichnita si deschisa dîcu cu s. apostolu Paulu, cá „Cine ne va despartî pre noi de iubirea lui Domnedieu“ dora necasulu séu imbulzél'a? au gón'a? au fometea? au golatea? au perirea? au sabi'a?²⁾ dóra torturele vóstre séu chinurile nóstre? Nemica din acestea, cá „cu noi este Domnediu,“³⁾ si „de este Ddieu pentru noi, cine e in contra vóstra?“⁴⁾ Domnulu este ajutoriu eschiama santii martiri, si nu-me voiu teme ce-mi va face mie omulu,“ — cá „tu Dómne cu mine esti.“⁵⁾

Un'a au fostu santii martiri in credintia, un'a in abnegare, in iubire, in pacientia, un'a in suferintia sí in mórte. — Sí sciti credintiosiloru pentru ce? pentru-cá unu spiritu si-o gratia divina i-au inspiratu sí a lucratu in trensii aceste lucruri mari sí minunate, adeca spiritulu lui Isusu Christosu, sí grati'a crucei, constanti'a martiriloru este fructulu pacientiei domnedieesce inspirate, — ce'a-ce insusi Christosu Domnedieu a predisu apostoliloru sei cá: „Pentru numele meu ve voru dá pre voi in sabóra sí in adunarile loru ve voru bate . . . se nu ve ingrigiti, cum sí ce veti grài . . . cá nu sunteți voi carii graiti, ci spiritulu Tatalui vóstru este celu ce graiesce intru voi.“⁵⁾

Sí cu adeveratu cá numai grati'a cea domnedieesca, — poterea ce'a cerésca a darului mantuirei a potutu se indemne fora acei ómeni drepti cá pentru credinti'a lui Isusu Christosu se parasésca parintii, pretenii, se despretiuésca lumea cu tóte placeriles 'ale, se abdica de viétia, se-si verse sângele. — Mare adeveru e dara ce'a-ce díce S. Ioanu gura de auru cá, mórtea lui Christosu a fostu pretiulu, éra mórtea martiriloru lucrarea mórtei lui Christosu.⁶⁾

¹⁾ Io XVI. 33. ²⁾ Rom. VIII, 35. ³⁾ Rom. VIII, 31. ⁴⁾ Ps. 117, 6; — 22. 4. ⁵⁾ Math. X. 16. ⁶⁾ Sormo in S. Ignat. Cfr. Auctor. perantiquus c. 7. Opusc. sel. T. IV. p. 180, — Arnobius „adversus gentes“ L. 2. c. 5., S. Chrysost. In Isaiae c. 2. n. 3.

Credintiosiloru! Christosu s'a jertfitu pre sene pentru omenime, sî éta mîi sî mîi se jerttescu pre sene pentru Christosu; — Christosu s'a facutu capulu sî incepetoriulu, éra martirii suntu stélpîi bisericeii lui Christosu, — suntu flórea sî semnele cele stralucite de marire ale mantuirei nós-tre prin cruce, — séu precumu prea frumosu díce „Tertulianu cá sangele crestiniloru este sementi'a," ¹⁾ adeca a adeverului. Sângele cursu din cóst'a Mantuitorului este Iub. Credintiosi! caus'a, — éra mórtea pre lemnulu crucei, indemnulu mórtei martiriloru. Sangele martiriloru este cu adeveratu vócea adeverului, triumfulu lui Domnedieu, sî in-vingerea Apostoliloru, pentru-cà precum díce S. Ieronimu: „de nu ar' fi adeveratu cele ale Evangheliei, neci cându nu s'ar' fi aপরাতু cu sânge.“ ²⁾

Éta dara I. Credintiosi in aceste propuse ve presentediú pre S. Martiri ai bisericeii. Considerati in acesti ómeni a lui Domnedieu vèrtutile, faptele perfectiunei crestinesci, sî ve-ti cunósce a pretiini in destulu insemnatatea martiriului in biseric'a lui Christosu, — ve-ti cunósce sî impreuna cu s. biserica ve-ti laudá sî díce cele ale Psalmistului cá „scumpa e inaintea Domnului mórtea cuviosiloru sei.“ ³⁾ Scumpu e cu adeveratu! pentru-cà ei prin faptele loru cele preamarite au aretatu inamiciloru lui Ddieu numele lui,“ au doveditu cá „lucururile Lui suntu adeverate.“ ⁴⁾ Scumpa sî preamarita e mórtea sî amintirea s. Martiri! cá ei au fóstu „placuti lui Domnedieu“ sî desí „s'a parutu intru ochii celoru nepreceptu a morí, sî s'a socotitu pedepsire iesirea loru sî mergerea dela noi sfermare, dar' ei suntu in pace.“ In pace sî fericire cerésca suntu ei, cá-ci „sufletele loru suntu in man'a Domnului, sî cu mari faceri de bine s'au daruitu de catra Domnedieu aflandu-i pre ei lui-si vrednici.“ ⁵⁾

Déca mórtea crucei l'a innaltiatu pre Domnulu nostru Isusu Christosu la drépt'a Tatalui cerescu, la marirea carea o-a avutu inainte de intemeierea lumei, ast'felu sî mórtea martiriloru pentru Christosu i-au facutu pre acei'a demni cá impreuna cu Christosu se se bucare de lumin'a façiei Dom-

¹⁾ Apol. c. 50. ²⁾ Epist. ad. Hedibiam 120. c. 10. ³⁾ Is. 115. 5. ⁴⁾ Isaia 74, 2, 4. ⁵⁾ Intiel. I. Solom. c. III.

nului, cá acolo se fia servii, unde li-a premersu Christosu Domnulu.

Dein insemnatatea acést'a preainalta a martirului, conchideti acum'a Iub. credintiosi la insemnatatea ace'a morala, ce trebue se aiba pentru voi celebrarea martirului asediata de câtra s. baserica si santita prin serbatori, legate, cá si cea de adi a nóstra — judecati — dîcu — insive cá ce datorintia aveti fația de acei s. martiri si fația de voi prin reamintirea memoriei acelor'a.

„Noi am adunatu osamentele lui — dîcu crestinii din Smyrna si ne adunamu la serbarea dîlei natale a martirului Lui“ (S. Policarpu.) Éta crestinii deintaiu au doveditu iubira sî reverinti'a loru câtra cei ce patimira pentru Christosu, — au recunoscutu insemnatatea morala a martirului atâtu prin ace'a, cá pre osamentele santiloru martiri au aredicatu altaria si baserice, câtu mai vîrtosu sî prin ace'a cá încâtu a placutu Domnului au fostu gat'a, sî au sî urmatu aceloru martiri in mórte gloriósa.

Priviti Créstiniloru la altariale basericeloru nóstre! aci inca ve-ti gasí depuse osamentele — móstele — santiloru martiri. Sî sciti pentru ce? pentru cá s. baserica se arete, se marturiséscá insemnatatea sublîma, sî legatur'a cea tainica ce esista intre mórtea lui Isusu Cristosu si mórtea santiloru martiri, — intre noi sî intre s. martiri se ne inventie, se ne aduca aminte, cá dandu noi lauda cuvenita santiloru, intru acesti'a onoramu sî veneramu pre Domnedieu, carele prin Spiritulu Fiului seu au lucratu intrensii cele preamarite.

S. baserica dara 'si implinesce datorinti'a sî reverinti'a s'a cuvenita Santiloru lui Domnedieu. — La voi este acum rondulu Iub. Credintiosi; se impliniti datorinti'a vóstra, se dovediti reverinti'a vóstra, se faceti aretata chiamarea vóstra cea crestinesca fația de s. martiri ai Domnului.

Cum, sî in ce modu ve-ti face inse acést'a?

Éta ve spune s. Augustinu cându dîce, Bucurati-ve intru reamintirea memoriei martiriloru, dar' cá bucuri'a vóstra se fia deplina. rogati-ve cá se poteti urmá faptele sî vîrtutile acelor'a.¹⁾ Laudati pre s. martiri Credintiosiloru! Atunci inse

¹⁾ Sermo 273.

Veti laudá cu adeveratu pre acei'a, decumv'a ve-ti urmá faptele loru“ (S. Ioanu gura de auru) Pentru-cá este se ve insemnati cá „solemnitățile intru onórea martiriloru pentru ace'a s'au asediatu de catra s. baserica, cá prin acele, medularile lui Isusu Christosu (crestinii) se se indemne a imitá pre martirii lui Christosu.“¹⁾

Dreptu ace'a, insemnatatea morala a reamintirei memoriei santiloru martiri, — precum sí datorinti'a nóstra impusa nóue prin ace'a reamintire serbatorésca este: urmarirea, imitarea vietiei vârtutiloru acelor'a. — Pentru-cá se sciti cá sancii martiri nu au lipsa de laudele nóstre, fiindu-cá densii se' bucura dejá de fericirea eterna, — ci noi, noi suntemu aceia Iub. Credintiosi! carii fiindu inca pre campulu luptéloru spirituale avemu lipsa de ajutoriulu, de midilocirea cea salutaria a santiloru la Isusu Christosu cá sustienendu lupt'a cu credintia, cá si nesce fii iubiti se ne aretamu urmatorii lui Domnedieu,“²⁾ urmatorii s. martiri.

Ve-ti díce inse, cum? dóra sí dela noi se pretinde martiriu adeveratu, versarea sângelui, sí punerea sufletului pentru credinti'a lui Christosu? Ori nu a trecutu acuma tempulu góneloru, sí alu martiriului?

Bá e Credintiosiloru! am poté dóra díce cá tempulu góneloru sí alu persecutiuniloru au trecutu, dar' nu si alu martiriului, nu sí alu lupteloru! cáci viéti'a nóstra crestinesca este sí are se fia o lupta necontenita a credintiei adeverate. Pentru ace'a prea frumosu ne invétia sí S. Ioanu gura de auru cândi díce: „E dreptu cá ómenii sí tiranulu nu ne persecuédia, acolo e inse diavolulu, inimiculu celu mai mare; — in locu de fere selbatice, ai patimele, in locu de focu, concupiscenti'a, — in locu de chinurile trupesci mani'a, invidi'a, ur'a sí placerile cele nedumerite ale trupului; — arde sí le stêrpesce aceste tóte, sí vei fí urmatoriu s. martiri.“³⁾ Fii cu vointi'a — díce s. Vasiliu — de nu poti fí martiru cu gonire.“⁴⁾

Dreptu ace'a I. Credintiosi! cându s. baserica prin santele serbatori ve propune reamintirea dílei natale de patimi-

1) S. Aug. Ser. 325. 2) Ephes. V. 1 3) Orat. in martyr. Barloam. 4) Hom. XIX. in quadrag. martyr.

re a s. sei martiri, — se sciti că datorinti'a sî chiamarea vóstra este că aducându-ve aminte, de insemnatatea sî pre-tinirea sevêrsirei loru, s imitati, se urmati credinti'a, iu-birea, abnegarea, pietatea, umilinti'a sî pacienti'a loru cea santa neinfrangibila sciendu din dis'a Mantuitoriului că „celu ce va rebdá pana in capetu se va mantuí.“ ¹⁾ Dîcu sî eu cu s. Apostolu Paulu că „se ve puneti inainte trupurile vós-tre jertfa viua, santa si placuta lui Domnedieu,“ ²⁾ că in acestu casu cu adeveratu ve-ti dovedí lauda sî reverintia cătra santii patimitori martiri ai Domnului, sî reverinti'a vóstra va fí bine primita Aceluia ce voiesce santirea vóstra. Déca santii martiri au lucratu sî noi numai am intratu in ostenelele loru, se aretamu acumu noi intru noi fructele da-rului lui Christosu.

Fia I. Credintiosi! intru voi sî in lucrurile vietiei vós-tre, „amintirea dreptului cu lauda“ deórece dupa invetiatur'a s. Parinte Ioanu gura de aur „acést'a este mangaia-rea in necasuri, ocaseiunea sî liniscea, pacienti'a, tari'a in su-ferintia, — acést'a e: parintele bunatatei, isvorulu darului, speranti'a inviarei, scutulu credintiei, inmultírea iubirei sî par'a innocintiei. Aminu.

J. BOROSIU.

Uniunea bisericeasca a Romanilor cu cal- vinii in secele XVI—XVII.

(Dupa Istori'a Romaniloru transilvani ms. de Petru Bod.

(Urmare.)

A dóu'a: că spre ajungerea scopului aretatu tipografi'a rom. alba-juliense se se redice cătu mai iute la splendórea sa de mai inainte, sî cu ajutoriulu ei se se publice sî mul-tiesca in deajunsu cărti folositorie mai vertosu sacre in limb'a mumésca a Romaniloru. Tipografi'a acést'a adeca a fostu dupa P. Bodu singur'a tipografi'a a Romaniloru din Transilvani'a, infintiata pre séma loru de principele G. Rákoczi I., carea inse printre turburările tiei se derapenase.

¹⁾ Math. X. 22. ²⁾ Rom. XI. 1.

A trei-a: că acei pastori sufletesci rom., cari, spre da-un'a sufletésca a s'a sí a loru sei, afóra de limb'a rasciana nemica alt'a nu murmura in baserica, sí preste ace'a nice sciu, nice voru se scia macaru articlii religiunei crestine cei mai necesari spre mantuire, cu tóte că in privinti'a acést'a au fostu de câteva-ori in modu crestinescu dojeniti se fia departati din statiunea loru sí in locu-le la basericele rom. se se promovedia in modu ordinariu acei pastori sufletesci, cari sí carte romanésca sciu; sí din fundamentele cele de lipsa ale relegiunei crestine posedu cunoscintie corespundie tórie scopului. La acestu punctu P. Bod éراسi face observarea, că Rascianii se memorédia aice sí uneori pre aiurea, deórace locuía in vecinetatea Temisiórei: dara limb'a le este comune in fundamentu cu a Moscovitoru, Ruteniloru, Poloniloru, Bohemiloru, Croatiloru, Serbiloru, sí n'are nice o afinitate cu cea rom.; cu tóte aceste càrtile loru Romanii le cetescu adese la cultulu divinu, desí nu precepu mai multu din ele, decâtu dintr'o predicatiune tienuta in limb'a malabarica. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A patr'a: că episcopulu rom. nu numai intru depunerea preutiloru sí protopopiloru pusi ori nepusi la serbitiulu seu, au intru reprimirea celoru ce promitu a-si îndreptá vieti'a, ci sí in privinti'a visitatiunei generali, a revisiunei séu cercetarei basericeloru sí a causeroru basericesci, a indictiunei séu conchiamarei sí conducerei sinodului generale rom. se depinda de la prescriptele episcopului ortodosu (calvinu) transilvanu; éra dupa finirea sinodului rom., la invitarea prememoratului episcopu calvinu, episcopulu rom., luandu pre alti càti-va membri ai basericei sale langa sene se se infaçiosiedie in persóna la sinodulu pastoriloru ortodosi reformati unguri de religiunea evangelica, parte pentru cá cele decisa in sinodulu seu se le supuna unei revisiuni mai mature, sí parte pentru cá se-si castige cunoscintie mai multe despre lucrurile relegiunei cei adeverate sí se fia in stare a le propune aceste la ai sei.

Principele Mich. Apafi a domnitu destulu de lungu tempu in Transilvani'a in care tempu, dupa asecurarea autoriului nostru, nemica n'a omisu din cele ce aru fí potutu fí spre salutea Romaniloru. Éra candu comisariulu reg. co-

mitele Zeau la 1702 in Alba-Juli'a a repretinsu de la reformati baseric'a báthoriana pre sém'a rom.-catoliciloru, reformatii in declaratiunea data comisariului se plansera in modulu urmatoriu de faptele și portarea catoliciloru față de Romanii uniti cu protestantii.

„Ce n'au machinatu unii din domnii catolici spre a face bisericei noastre superări, chiaru și in cestiunea de a face uniunea Romaniloru cu catolicii, cu tóte că tolerarea ritului rom. in acésta patria prin diplomele principiloru e combinata cu dependenti'a popiloru rom. de acelasi ritu de la superintendentii reformati? Ci acést'a dinsii o nemicescu și diplomele le facu ilusorie, nebagandu in séma plansorile și protestele facute in acésta afacere de cătra superintendentele reformatu in față a staturiloru. E lucru cunoscutu, cumu au procesu cu popii Romaniloru celoru uniti din vechime cu noi, cari au denegatu consentientulu loru la uniunea cu catolicii, și cum procedu și acumu in contr'a loru. Anume vladic'a, au elu singuru au luandu langa sene pre unu preutu rom.-cat. și sprigionitu de braçiu militariu, a datu nevala asupr'a bietiloru popi, a facutu se-i despóie, pre altii i-a scosu din statiunile loru, pre unii prindiendu-i i-a aruncatu in carcere. Domnii catolici pre noi ne persecuta in persónele acestor'a, cu tóte că chiaru și in rescriptulu celu mai de curendu alu Maiestatei Sale o atare persecutare și sfortiata uniune a Romaniloru se opresce.“¹⁾

Venindu autoriulu in capu doi a vorbí despre uniunea Romaniloru cu rom.-catolicii „incercata“ sub Leopoldu, se intielege, că eruditulu predicatoriu ref. se uita la dins'a prin ochielari multu puçinu calvinesci. Chiaru de acea inse crediumu de folosu a relevá și din acést'a parte a istoriei sale momentele mai principali. „Contraria juxta se posita magis elucescunt.“

Elu incede dela schism'a basericésca templata sub pap'a Victoru din caus'a serbarei pasceloru, care desbinare in decursulu tempuriloru s'a estinsu și la alte materie, deórace

¹⁾ Rescriptulu acest'a a emanatu in 12. Decembre a 1701 și se va aretá și mai la vale.

baseric'a Romei, precum crede P. Bod, s'a departatu pre câtu de tempurile, pre atâtu sî de doctrin'a, usurile sî moralurile apostolice. De acea au remasu fóra resultatu incercàrile de unirea basericésca a occidentaliloru cu orientalii, fiindu cà scopulu celor'a e a-si atribuí sî pastrá asupr'a celoru-alalte baserice o autoritate, pre carea dupa dreptulu divin nu aru fi avendu-o sî pre carea cesti-a o reiepta dinpreuna cu alalte dogme sî rituri primite de baseric'a Romei in decurgerea tempului dupa impregiuràri.

Asiá se intemplà acést'a in consiliulu din Baselei'a la 1431, asiá in celu din Ferrar'a continuatu la Florenti'a la 1439, in care ultimulu multu se disputà patriarculu constantinopolitanu Iosefu cu pap'a Eugeniu, tienendu a avè demnitate egale cu a papei sî dîcundu: „Déca papa é de etate mai betranu decâtu mine, lu-consideru de parinte, déca suntemu de aceasi etate, lu-privescu de frate, éra déca e mai teneru decâtu mine, lu-tienu de fiu.“¹⁾ Deci autoriulu, dupa ce ne-a descrisu peripetieles caletoriei Greciloru la numitele concilie²⁾ sîB in traseture generali decursulu acestor'a, ne spune, cà in fine sî Grecii câtu de voia câtu de nevoia au primitu cunoscutele patru puncte, cu esceptiunea lui Marcu (nu Michaelé, cumu scrie Bod) episcopulu Efesului si alti câti-va, cari s'a opusu mai vertosu dogmei despre purgatoriu sî despre pap'a cá capu alu basericei universe³⁾ sî cari, intorcundu-se in patria-si, stricara tóta unirea, aforisindu pre cei ce o primise.

(Vá urmá.)

Dr. GREGORIU SILASI.

O d a.

Vedi omule si invétia cum neamulu sburatoriu,
Nici sémena, nici ara, nici secera vr'odata,
La vreme f-i imparte o hrana 'mbelsiugata
Cu darnic'a s'a mâna inaltulu Creatoriu!

1) *Silvest. Sguropulos* in actele concil. florent. edate de elu.

2) Vedi *Platina De vitis Pontific. Romanor.* in vita Eugenii IV.. pag. 683.

3) *Mornaëus Historia papatus*, pag 505—506.

Privesce pe câmpie acele mii de flori,
Acesti crini nalti si mândri, aceste viorele,
Nici Solomonu in slava-i nu se 'mbracă cá ele,
De sí ântaiu in minte elu fú 'ntre muritori.

Asculta glasulu legii ce Domnedieu ti-a datu
Povetiulu seu celu dulce, care pre toti ne 'nvétia
Se fimu cu fapte bune urmându a lui povatia,
Ferindn-ne de rele, de mârsiavulu pacatu.

Nadejdea se o punemu in Domnulu Domnedieu,
Acel'a care 'n nouri cu fulgerulu trasnesce,
Ce sufla sí fortun'a indata risipesce,
Ce 'nceinge orizoutulu cu mândrulu curcubeu.

Ce va se fie mâne nu te 'ngrigî a scí, —
De diu'a cea de astadi î-lu binecuvintéza.
De traiulu teu, de hrana, Elu singuru privighéza;
Urméza a s'a cale si nu te vei caí!

Stapênitoriulu lumei îti scie de nevoi, —
A fi de folosu tîe si altor'a gândesce;
A lui vointa sânta smeritu o implinesce
Si nu uitá Judetiulu si ceasulu de apoi!

CONST. NEGRUZZI.

CONSACRAREA BASERICEI ROMANESCI GR.-CAT. DIN NASEUDU.

In 7/19 Octobre 1884 a serbatu poporulu greco-catolicu din Naseudu un'a din cele mai rare serbatori, ce s'au potutu serbá decându esista acestu opidu. In acést'a dí s'a implinitu o dorintia, ce a nutritu-o in anima acestu poporu mai bine de 30 de ani. Inca la an. 1850 s'a pusu fundamentu pentru edificarea unei basereci nóue. Inse graniti'a s'a desfiintiatu, poporulu aveá a suferi durerile desastrului din 1848 si ast'feliu preste fundamentulu, ce aveá se póрте nóu'a baserica, ai multu tempu a umblatu plugulu si grap'a si numai dupa trei decenie s'a resolutu poporulu, la staruinti'a conducatoriloru sei, a-se apucá de cladirea basericei. Têmpulu de astadi inse nu se póte compará cu celu din 1850 si noulu edificiu trebuia se corespunda têmpului si impregiarariloru de astadi. De ace'a fundamentulu celu vechiu a remasu ascunsu sub suprafaci'a pa-

mentului si noulu edificiu s'a redicatu pre unu nou fundamentu si dupa unu nou planu si credu că face onóre Naseudului. Edificarea a mersu rapede. Nu s'au crutiatu spesele numai se se faca iucru bunu. Intocmirea interna si in specie iconostasulu abia credu se aiba parchia.

Dupa-ce edificiuulu a fostu terminatu, a fostu rogatu Ilustritatea Sa, domnulu episcopu a Gherlei Dr. Ioanu Szabó, mai antaiu in scrisu si dupa ace'a prin o deputatiune, că se puna coróna noului edificiu prin consacrare, fiindu acést'a o dorintia generala a Naseudeniloru. Ilustritatea Sa avù bunetate a implini acésta dorintia si desf erá tempulu celu mai urítu si prin urmare caletori'a cătu se pôte de neplacuta — totusi porní in 6/18 Octobre a. c. catra Naseudu. Pregatirile de primire s'au facutu dupa potiintia nu inse dupa dorintia, că-ci tempulu celu reu a făcutu mare piedeca si aici. Ace'a ce s'a potutu totusi s'a făcutu. La graniți'a fostului districtu a Naseudului a fostu intempinatu de o deputatiune in frunte cu judele procesualu. Din josu de satulu vecinu dela Naseudu a asceptatu banderiuulu tramesu dela Naseudu. In Mocodu si Salva au asceptatupreotii imbracati in ornatu si insoçiti de inteligenti si poporu. Ilustritatea Sa in tóte locurile a scorbítu din trasura, a ascultatu cuventele de bineventare si a respunsu că unu adevveratu urmatoriu a apostoliloru. Lacapetulu din diosu a Naseudului a fostu redicata o pórtatriumfala cu inscriptiunea „*bine a-ti venit.*“ Aici primariulu opidanu cu mai multi inteligenti, cu poporulu si cu corpulu pompieriloru voluntari a primitu pre Ilustritatea Sa, care in respunsulu seu intre altele a disu cumcà a avutu de multu dorintia se viua in acestu tienutu care formédia o pétra pretiuita in alm'a diecesa a Gherlei. Dela pórtati si pana la baserica au fostu insoçitu pre langa baderiu de toti, cei ce au asceptatu si primitu aici. La baserica l'a primitu clerulu imbracatu in ornatu. Dupa inseratu a fostu petrecutu pâna la cuartirulu vicarialu, unde a primitu diversele corporatiunii De sér'a căm la 6 óre junimea studiósá mersu la cuartiru unde dupa ce a cântatu câteva piese parte cu orchestru parte in coru, scolarulu de cl. VIII M. Ileni a rostitu urmatóriele cuvinte:

Ilustrissime Dne Eppe! Pré gratiósé parinte!

Christosu a tramisu pre Apostolii sei — dice Ioanu Gura de auru — precumu tramete sórele radiele s'ale, precumu tramite ros'a mirosulu seu si precumu tramite foculu schinteile s'ale. Aceste cuvinte ne venirà si nóue in minte cându ni-s'a impartasítu că Ilustritatea Vóstra a-Ti luata resolutia de-a satisface si multiemi un'a din cele mai ardiente dorintie a populatiunii credintiósé din acestu locu: consacrarea locasiului lui Ddieu ziditu din nou. Si cine se nu sêmta o adevverata bucurie, o adevverata placere cându scie că are a salutá cu anima deschisa si cu cuvinte nefaciariate pre

Acel'a pre care prevedinti'a divina l'a pusu de capu vediutu a iubitei n'ostre diecese.

Cu at'atu mai tare s'ente ac'esta bucurie junimea studi'osa dela Institutele de cultura de aici, c'aci in sacr'a pers'ona a Ilustratiei V'ostre, pre l'anga apostolulu adev'erului, bunului si frumosului pre terenulu culturei; prel'anga apostolulu credintii si a moralitatii mai vede si patronulu si supr'aveghiatoriulu confesionalu alu invetiamentului.

Suntemu pre deplinu satisfacuti crediendu c'a cu ac'esta oca-siune, Ve ve-Ti convinge personalu Ilustrissime c'a prin cultivarea sciintieloru cu diligintia si a moralitatii cu curatienie crestin'esca, prin cultivarea s'entieminteloru patriotice, ne-amu facutu vrednici de jertfele, pre cari fii lui Marte de pre valea Rodnei le-au adusu pre altariulu Minervei.

In ac'esta credintia fi'esca junimea studi'osa in numerulu presentatu aici rugandu-Ve c'a se fiti midilocitoriulu credintiei n'ostre la tronulu Ddieirei, patronulu si informatoriulu s'entimenteloru si loialitatii n'ostre c'atra Inalt'a dinastie domnit'ore apoi aparatoriulu justeloru interese ale asiedimenteloru n'ostre culturali pre l'anga guvernulu Majestatii s'ale, — descoperindu si rog'andu-Ve c'a se-i primiti multiemit'a si recunoscinti'a 'pentru ingrigrile de p'ana aici — cu inima fi'esca roga prevedinti'a c'a spre binele si inflo-rirea diecesei n'ostre, a carei capu sunteti, spre binele si in florirea patriei si a n'emului romanescu se Ve tiena la multi si fericiti ani!!!

Ilustritatea S'a cu ferest'a deschisa a ascultatu cuvintele rostite, dupa cari a respunsu indemmandu junimea se fie ascultatorie de invetiatorii si crescatorii sei, se tiena contu 'de invetiaturile bune, ce i-se dau. Dupa ace'a s'au mai cantatu c'atev'a piese. Cu ac'est'a s'a incheiatu solemnitatea pentru d'iu'a de 6/18 Oct.

In 7/19 s'a inceputu la 8 ore solemnitatea consacrarei, care a indeplinitu-o Ilustritatea S'a inso'citu de unu numeru de preoti, care se potu ved'e in Naseudu numai c'andu suntu sin'ode vicariali. In decursulu sautei liturgii a ordinaru diece preoti, ce'a ce era s'a facutu numai la dorinti'a Naseudeniloru, era dupa cetirea evangheliei a tienutu o cuventare c'atra publicu in care 'a vorbitu despre insemnatatea sacrificiului din legea noua. Dupa finirea sautei liturgii a cercetatu cabinetulu naturalu, bibliotec'a si celalalte. La 1/4 s'a inceputu prandiulu, in decursulu carui'a a toastatu Ilustritatea S'a pentru Santi'a S'a pontificele, Majestatea S'a imperatulu, principele si princes'a de cor'ona si tota famili'a domnit'oria si pentru inaltulu regimu, Reverendissimulu Vicariu Gregoriu Moisilu pentru Ilustritatea S'a episcopulu, Escelenti'a S'a Metropolitulu Vancea, Ilustritatile S'ale episcopii Pavelu si Mihali, directorulu Ciocanu dentru suit'a Ilustratiei S'ale, reverendissimulu canonicu Coroianu, pentru colegiulu profesoralu, prof. Scridonu pentru reverendissimulu Vicariu, prof. Dr. Alexi pentru

óspeti, preotulu G. Domide pentru poporulu naseudénu, prof. Maximu Popu pentru acei'a cari au gratulatu parte in scrisu parte telegrafice, apoi pentru binefacatorii bisericeii, prof. Dr. Moisilu pentru cei nou ordinati; parochulu evangelicu Gustav Decani pentru Naseudeni cari au sciutu pune in pracsu ideile mari prin infiintierea de scoli si redicarea de biserici, cari suntu dovedi despre progresulu cultura.

Lasamu se urmedie aici epistolele si telegramele adresate din tóte pãrftle:

Blasiu 17/10. 10 óre 10 minute.

Reverendiss. Gregoriu Moisilu, vicariu

Naseudu.

Desi cu corpulu afectatu nu potu luá parte la solemnitatea consacrarei pompósei bisericeii, dara cu spiritulu voiu fi de faciá cântandu si eu marire intru cei de susu lui Domnedieu! si braviloru poporeni recunoscintia si lauda

Vancea métropolitu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lugosiu 18/10 11 óre 20 min.

Prea onorat. Gregoriu Moisilu, vicariu foraneu

Naseudu.

Nr. 26 presid. 1884. Dorirea-si se fiu martoru a staruintieloru credintiosiloru vóstrerii, carii din poterile loru au ziditu Domnului casa vrednica de a fi consacrata. Binecuventare se planeze preste bisericeile cele vie ale spiritului santu, cá se póta laudá pre Domnulu in Sionulu celu nou din seméntia in seméntia intru lungime de vécuri

Victoruu Mihalyi,
episcopulu Lugosiului.

*Onoratu Comitetu! *)*

Nepotendu participá in persóna la festivitatile, ce le arangiati, pentru ocasiunea santferei bisericeii nóue din Naseudu, la amicabilea invitare, cu care m'ati onoratu, Ve trametu aceste síre, càror'a le lasu se interprete, precátu voru poté dorinti'a mea sincera, cá baserec'a marétia din capital'a unui fostu regimentu romanu de confinii, cu clerulu si poporulu ei deapururea bravu se aiba partea cea mai buna de prosperare propagandu adeverat'a caritate

*) Scrisórea e adresata la comítetulu arangiatoriu.

crestinésca, carea trebuie se ne unésca pre toti ori câtu amu fi aruncati de valurile timpurilor, in cari traimu.

Sibiiu, 1/10 Octobre 1884.

Mironu Romanulu m. p.

Onoratului comitetu arangiatoriu

in Naseudu.

Multiamindu pentru onoratori'a invitare la serbatórea diu 19 Octobre, ceru scusa, cà nu potu veni in persóna. Poftindu serbatórei frumóse celu mai bunu decursu me insemnu cu totu respectulu

supusu

Waczger m. p.
colonelu.

Prea onorate Domnule primariu!

De catra comitetulu arangiatoriu sum onoratu cu invitarea la serbatórea santírei bisericeii si m'am bucuratu anticipando de aceea, cà voiu vedé ace'a frumósa serbatóre si voiu poté cá óspe prea-amicabilu iuvitatu a luá parte in presentia de barbati ilustru si prea-meritati pentru biserica, scóla si binele publicu. Totusi bucuria mea a fostu scurta, pentru-cà spre cea mai mare dorere a mea prin bolnavirea uicului meu fiu de trei ani inainte numai cu patru díle sum impedeatu a luá parte. Fiindu-cà dlu primariu in totu casulu este membru comitetului arangiatoriu 'lu rogu pre prea on. ds'a a impartasi onoratului comitetu, precumu si in cercu mai largu, onoratiilor domni din Naseudu multiemit'a cordiala pentru invitare, inse totu odata si adênc'a parere de reu, cà diu motivele aduse mai inainte, dorere nu amu potutu luá parte la maréti'a serbatóre a santírei bisericeii celei frumóse a Vóstre. Darulu lui Ddiu scutéscu frumós'a vóstra biserica pana in timpurile cele mai departate precumu si natiunea romana, care are atáti'a fii inteligenti si supusi credintiosi inaltiatului nostru monarchu, cá si patriei comune, in armata si intre aperatorii patriei, diintre cari in decursulu servitiului meu de 24 ani amu invetiatu a cunósce si pretiui pre multi. Se traiésca!

Cu deosebita stima

Alu Prea Onor. D-Vóstre

Bistritia in 19 Octobre 1884.

prea plecatu:

Sassy

r. c. majoru la aparatorii de patria.

Comunitatiei bisericescii greco-catolice!

Naseudu.

Bistritia 19 Octobre, 12 ore de dí.

Din cauza cà nu me aflu bine, impedeatu de a coresponde onoratórei invitari la santírea bisericeii aducu cea mai cordiala gratulare la indepliuirea opului frumosu. Nobil'a casa a Domnului

e unu nou documentu evidentu despre credințios'a ingrigire, ce o are natiunea romana față de cele mai inalte bunuri ale omenimei. Domnedieu se incaldiésca necurmatu din cas'a edificata spre onórea s'a inimele si se le inspire pentru problemele cele inalte culturali a vietiei poporului, câtu deacolo se isvorésca daru bogatu nu numai zelósei generatiuni presenti ei si braviloru barbati si muieri, cari voru urmá dupa acésta generatiune.

Budaker
dechantu cercualu.

Onoratului Domnu Ioanu Ciocanu,

Naseudu.

Bistriti'a 19 Octobre, 12 óre de dñ.

In urm'a impiedecamenteloru, cu mare parere de reu amu absentatu dela insemnat'a serbatóre a dvóstre, pentru ace'a inse ne impartesímu cu intregu sufletulu in sentiementele solemne a DVóstre si rogamu pre parintele cerescu, cá se verse cele mai depiine daruri ale iubirei sale asupr'a santului vostru opu. Primiti cu totii cele mai cordiali salutari ale amiciloru vostri.

Lani, Pánczél,
Szeremley.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Venerabilului comitetu besericescu,

Naseudu.

Fagarasiu 19 Octobre, 2 ore.

Regretandu cá nu potu luá parte in persóna la festivitátea de astadi, primiti sincerile mele gratulari si salutu onorabil'a adunare

Popu.

Comitetului arangiatoriu,

Naseudu.

Bistriti'a 19 Octobre, 12 ore 30 min.

Impiedecatu priu afaceri parochiali de-a urmá onoratei invitari, dorescu cá din nóu'a baserica se iésa totu nóua mantuíre si binecuventare pentru Naseudu.

Csallner,
parochulu Adrofului.

Vicariu Moisilu,

Naseudu.

Fagarasiu 19 Octobre, 2 ore 30 min.

Gratulezu braviloru naseudeni, servésca beseric'a monumentala de scutu puternicu moralei si vîrtutiei nationali in veci.

Dr. Popu.

Dupa finirea banchetului Ilustritatea S'a a si plecatu catra resiedintia insotiendu-lu pana in comun'a vecina doue trasuri cu mai multi onoratorii. — Dorinu se fi dusu acei'a impresiune buna, care a lasatu-o in anim'a n'ost'ra!

In fine nu potu se nu amintescu si ace'a cã Ilustritatea S'a a facutu daruri insemnate pentru fondulu scolariloru seraci, fondulu pompieriloru, pentru banderiu etc., pentru cari prim'esca multiemit'a n'ost'ra a toturor'a.

Naseudu, in 22 Octobre 1844.

P.

LOTERI'A REUNIUNEI FEMEILORU ROMANE DIN SIBIU.

In urmarea apelului din 10/22 Maiu a. e., au incursu mai din t'ote partile locuite de Romãni preste 1200 de obiecte alese, cele mai multe lucruri de mãna tieran'esca de t'ota frumseti'a.

Suntu f'orte multe lucruri de salonu, manufacturi ale dameloru n'ost're, apoi obiecte cumperate, de auru, argintu, sticla si alt'feliu de metalu. — Din partea reuniunei s'au cumperatu dreptu cãscigu principalu doue girandoluri de argintu (china) cãte cu 7 braçie, in valoare de 200 fl.

Din t'ote obiectele s'au compusu 1000 de cãsciguri, dintre cari o multime suntu de valoare dela 5—20 fl., suntu si dela 20—40 fl., dar' nici unulu sub 50 cr.

Tote obiectele impreuna suntu pretiuite prin experti preste 3000 fioreni.

Obiectele cari voru cadé pe sortiurile nevendute, apoi cele ce nu se voru redicã in timpul prescisu, se voru vinde la licitatiune publica in favorulu fondului.

Desi este usu cã la loteriile cu scopu filantropicu se se emita sortiuri in valoare nominala de celu pu'inu diece ori mai mare decãtu valorea premieroru, Reun.unea nostra tienendu contu de publiculu nostru angagiatu la dese si totu feliulu de contribuiri, va emite pentru 1000 de cãsciguri numai 12,000 de sortiuri à 50 cr. in valoare nominala de 6000 fl., va se d'ica nici de doue ori catu e valorea obiectelor, din cari totu pe 22 numeri cade unu cãscigu.

Tragerea la sorti va fi la 25 Novembre a. e., din intemplantu chiar' pe tempulu congresului, care precumu se afirma se va deschide la 23 Novembre.

Cã publiculu se fie informatu despre valorea si frumseti'a cãsciguriloru, la tempulu seu se va arangiã o expositiune la unu locu potrivitu, carea va fi deschisa 8—10 zile.

Pentru evitarea ori-cãrei banuieli din partea proprietariloru sortiuriloru, tragerea la sorti se va efectui cu tota publicitatea si control'a possibila. Anume: Se va compune unu catalogu despre t'ote cãscigurile cu numeri curenti. In acestu catalogu se va descrie fie-care obiectu si se va provedé cu numerulu din catalogu. Catalogulu va servi de bas'a cãsciguriloru, si spre acestu scopu se va legalisã prin notariulu publicu. In acestu catalogu se voru induce obiectele ast'feliu, cã pe fie-care suta se cada de o potriua obiecte din t'ote categoriile.

In diu'a premergatore tragerei la sorti se voru taiã numerii in presentia^a unui notariu publica, si asiediatu fie-care in cãte unu micu cilindru de lemn,

se voru pune totu câte 1000 intr' unu saculetii, care se va provedé cu sigilulu reuniunei si a notariului publicu.

In diu'a tragerei la sorti se voru trage din fiecare miia câte 83 numeri, totalu 996, éra din tote impreuna 4 numeri, preste totu 1000 câsciguri, cari apoi punendu-se de nou in urna, se voru trage pe rendu si se voru introduce in catalogu cu incupere dela Nr. 1 in ordinea in care se voru trage.

Numerulu care se va trage ântai, va câscigá obiectulu 1 din catalogu si asiá mai departe.

Tragerea la sorti inca se va efectuí sub control'a unui notariu publicu.

Catalogulu se va tipari dimpreuna cu numerii trasii la sorti si se va distribuí pe la colectanti, cá fie-cine se se pota orientá acasa despre câscigulu seu.

Banii incursi din sortiurile vendute, precumu si sortiurile nevendute, voru avé se se expededie la adres'a reuniunei ast'feliu cá, celu multu pâna la 23 Novembre se ajunga la biroulu comitetului. — Obiectele neredicate in 30 de dñle dela diu'a tragerei la sorti remanu in favorea fondului.

Sibiiu, 20 Octobree 1884.

Mari'a Cosma m. p.,
president'a comitetului.

— Speramu ca publiculu romanu apretiuindu, dupa meritu, nobilulu scopu ce a avutu inaintea ochiloru Reuniunea femeiloru române din Sibiiu cându a arangiatu acésta „*loteria flantropica-nationala*“ va grabi a cumperá tote losurile emisse, cu atâtu mai inadinsu ca acelea dau siansa la câsciguri forte frumose si de valoare, si afora de ace'a banii cari voru incurge in pretiulu acelor'a au se formeze unu fondu pentru assecurarea sustienerei si promovarei scolei române de fetitie din Sibiiu, care abiá deschisa in anulu recutu au si daturi rondu vrednice de luatu in consideratiune.

— Cetitorii nostri se potu adresá si la noi pentru losuri.

Intórcete...

O! câtu e de frumósa natur'a zimbitóre,
O! câte daruri Dómne! in lume-ai reversatu,
De Tiu' vorbesce flórea si mier'l'a cântatóre,
Prin viersulu seu sioptesce: Fii Dómne laudatu!

Intrég'a lume striga cu viersuri de marire,
Si lauda pre Domnulu, din sferele ceresci,
De ce numai tu singuru, in négra ratacire,
O! omule in lume petreci si vietuiesci?

Coróna esci la tóte fapturile din lume,
Dar' faptele-ti adese contrariulu dovedesce,
Marirea Provedintiei natur'a 'ntréga-o spune,
„Intórcete!“ dar' si tu o neamule-omenescu! —

GEORGIU SIMU.

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicolae Fekete Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „AUROR'A“ p. A. Todoranu.